

VEČERNI LIST

Cene po pošti:

za celo leto . R 50.—

za pol leta . R 25.—

za četrt leta . R 13.—

za 1 mesec . R 4.50

Za Ljubljano mesečno 4.50

Uredništvo in uprava:

Ropitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Demokrati obstruirajo volilni zakon.

Viharna sobotna seja zbornice.

Belgrad, 13. marca. Demokrati so začeli v parlamentu obstrukcijo. Po prečitani zapisnika zadnje seje se javijo k besedi poslanci Kosta Timotijević, Agatonović in dr. Kukovec (sami demokrati), ki zahtevajo v nadaljni debati, katera je zadobila popolnoma obstrukcijski značaj, da se naj posamezne točke v zapisniku popravijo. — Tajnik Pera Jovanović izjavlja, da ne more sestavljati zapisnika tako, kakor zahtevajo poslanci opozicije, temveč ga hoče tako, kakor zahteva zakon in poslovni red. Zahtevo po popravilu ne sprejema razen popravka poslanca Agatonovića. — Predsednik dr. Draža Pavlovič: Odrediti hočem, da se bo zapisnik vodil po poslovniku in da pridejo v zapisnik samo dejstva, kdo in o čem govori in zakoni, ter ničesar več. — Ker tajnik Jovanović popravek odklanja, nastane ogromen hrup in kričanje, zlasti radi tega, ker je bilo v spisku poslanev zadnje seje vpisanih 5 poslancev, katerih mandati še niso verificirani. Med hrupom vpraša predsednik: Sprejememo li skupščinski zapisnik, ali ne? — Na to vprašanje nastane nov hrup in kričanje. — Posl. Pečić zahteva od predsednika, naj mu da besedo, da govori o kršenju zakona povodom sestavljanja zapisnika. Zahteva, naj se dovede vprašanje kvoruma do konca. Za tem govori obširno o kvorumu. — Predsednik: Jaz sem včeraj jasno izrazil, kaj smatram za kvorum. To sem ponovno izjavil in je tudi dobro zapisano. — Nato so razni demokrati poslanci govorili več ur le o poslovniku. S tem je ta gospoda preprečevala stvarno delo v zbornici. Ta gospoda, sestavljena iz bankirjev in izvoznikov, noče, da bi prišel na vrsto volilni red. Toda obstrukcija bi se jim ne bila posrečila, ko bi bil predsednik parlamenta Pavlovič na svojem mestu. Ta gospod je demokratom naklonjen, neodločen in popustljiv ter tako omogoča, da divjajo bankirji dalje in preprečujejo delo v zbornici. Seja je bila večkrat prekinjena. Ta obstrukcija je trajala od 1/2 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

Tekom debate se je oglašil k besedi minister Kovačević, Hrvat, ki je sedanje demokratske obstrukcioniste tako le označil:

Gospoda! Takrat, ko smo prišli v Belgrad, je bila naša naloga, da ustvarimo svobodno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, toda kaj smo doživeli? Doživeli smo, da naše delo preprečujejo tisti ljudje, ki so bili branilci kraljice Drage in ki so služili Tiszi, Budimpešti in Dunaju. (Velik hrup.) Čudim se, da brani poslovnik posl. dr. Lukinič, ki je kot predsednik hrvatskega sabora odzvel besedo nekemu poslancu in mu ni dovolil, da govori. Ti gospodje so za vojne služili Tiszi. (Hrup.) V času, ko je Jugoslovanski odbor v Londonu objavil

našo deklaracijo, ki zahteva edinstveno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, so gospodje v Budimpešti prosili Tiszo, da bi smeli še vnaprej ostati pod krono sv. Štefana. (Hrup. — Razbijanje po vsej dvorani.) Nas je pripeljala semkaj želja, da delamo, gospodje pa kriče, ker se boje resnice. (Hrup. — Razbijanje.) Prosim, poslušajte ministrskega predsednika in še bolj finančnega ministra. Prosim predsednika, da da besedo dr. Pucu. (Ob tej priliki nastane velik hrup, psovanje in protesti.) Predsednik prekine sejo ob polu eni. — Za tem se vrše pogajanja opozicije in vlade, nakar se seja nadaljuje in govori posl. Vulovič o poslovniku v smislu obstrukcije. Predsednik prekine sejo zopet ob štirinajstih. — Seja se nadaljuje ob šestnajstih. Prvi govori posl. dr. Puc kot zastopnik iz okupiranega ozemlja. Najprej govori o zunanji politiki in obžaluje, da vlada ni dovolj energično protestirala proti nasilju, ki ga hočejo izvršiti naši prijatelji in sovražniki nad nami, ter želi, da bi došlo čim prej do koncentracijske vlade, ki bi mogla dovolj energično zastopati naše interese napram inozemstvu. Govornik razpravlja nadalje o notranji politiki in obžaluje, da ni došlo do manifestacije narodnega predstavništva, ki je bila že napovedana, ko je parlament pričel delati. Za tem govori o valutnem vprašanju ter pravi, da se ne more smatrati za politično, ampak samo za gospodarsko vprašanje. Govori tudi o naši finančni in trgovski politiki. Med drugim je napadel tudi ministra Roškarja kot strankarja.

Radi tega je došlo med poslancem dr. Pucom in slovenskimi poslanci Jugoslovanskega kluba do prepira.

Poslanec Smodej odgovarja: Na to denunciacijo bomo odgovorili ob prvi priliki tukaj v parlamentu, ker danes nočemo obstruirati.

Za njim govori finančni minister dr. Janković, ki poda obširno poročilo. Ministrski predsednik Protič izjavi, da smatra akcijo dr. Smodeja zelo koristno za državo in da on ter njegovi tovariši ne bodo delali težkoč. Med poročilom finančnega ministra Jankovića je došlo do prepira med bivšim finančnim ministrom dr. Veljkovičem, ministrom Ribarcem in bivšim ministrom dr. Kramerjem zaradi trgovske politike in izvoznice.

Potem se je prešlo na glasovanje o vladni izjavi. Za vlado je glasovalo 130 poslancev, proti vladi 15, torej skupaj 145. Predsednik dr. Draža Pavlovič izjavi, da je potrebno za kvorum 146 glasov, radi česar vlada na današnji seji ni imela kvoruma.

Predsednik zaključil sejo ob dvaindvajsetih in odredi prihodnjo sejo za v sredo ob devetih.

jali ministra za narodno brambo Noskeja, naj razpusti baltiške čete, v katerih se očitno pase Viljemov duh in goje monarhistični naklepi. Noske pa tega nasveta ni hotel ali mogel izvršiti.

Dne 13. t. m. so bile monarhistične priprave dovršene. Na vežbališču v Döberitzu sta se zbrali dve brigadi, ena teh mornariška brigada Erhardt, pod poveljstvom generala von Lütwitz, pripravljeni, da vkorakata v Berlin. Ko je Bauerjeva koalicijska vlada zvedela za nakano, je odredila obsedno stanje in dala svojim četam nalog, da se pripravijo na brambo. Te čete so pa odklonile, da bi nastopile z orožjem proti someščanom, nakar je vlada opustila vsak odpor in poslala čete nazaj v vojašnice.

Protirevolucionarji so poslali zastopnike za naslednjimi zahtevami: Sestavi se nov kabinet 8 ministrov; namesto Noskeja se imenuje za brambnega ministra general, glavni poljedelski ravnatelj Katt in vsi drugi udeleženci zarote ostanejo brez kazni. Bauerjeva vlada se je o teh pogojih posvetovala z državnim predsednikom Ebertom do 5. ure zjutraj. Tedaj so sklenili, da vla-

da ultimatum odkloni, a se odpove vsakemu odporu. Ob 7. uri zjutraj so ministri s predsednikom v avtomobilih zapustili Berlin, a ne da bi bili odložili oblast.

NOVA VLADA.

Nato je vkorakala v Berlin brigada Erhardt s črno-belo-rdečimi zastavami in zasedla vsa važna poslopja in prehode. Odpora ni bilo nobenega.

Protirevolucionarna drž. pisarna je izdala takoj proglaš, da je dosedanja vlada prenehala. Državna oblast je prešla na generalnega poljedelskega ravnatelja Katta kot državnega kancelerja in pruskega ministrskega predsednika. Za vrhovnega vojaškega poveljnika je bil imenovan general von Lütwitz. Nova vlada bo vlada dela in svobode. Narodna skupščina in pruski deželni zbor se razpuščata.

Kasneje je izšel razglas, ki naznaja, da ostane naredba prejšnje vlade o obsednem stanju v veljavi in se razširja na vse zvezne države.

Izhajanje časnikov je vlada prepovedala. Zastopnike listov so povabili na pogovor in jim pojasnili namene nove vlade: Ta vlada ni reakcionarna, temveč vlada ustavnega in svobodnega dela, ne pripušča reakcije niti monarhije. Seveda je potrebno prehodno stanje, dokler se ne izvrše nove volitve. Kabinet se sestavlja.

Mir se doslej ni kalil.

JUNKERJI ZA NOVO VLADO.

LDU Berlin, 14. marca. Dun. KU) — Nemška ljudska stranka (junkerska in luteranska) je izdala proglaš, v katerem veli med drugim: Dosedanja vlada se je protivila vsakemu prizadevanju po preobrazbi vlade ustavnim putem, zlasti pa novim volitvam in je stremila po izprelembi dosedanje državne ustave v svrhu zavarovanja svoje moči. Zato mora prevzeti vso odgovornost, da se je prodrli pot organskega razvoja. Vsi oni, katerim je kaj do tega, da se obnova domovina izvrši na miren, redovit način, se morajo združiti in zahtevati, da nova vlada zajamči varnost, red in svobodo. Stranka pričakuje, da vlada nemudoma izvede nove volitve za ustavodajne korporacije na podlagi dosedanje svobodne volilne pravice. (Junkerji so nemški veleposestniki.)

LDU Berlin, 14. marca. Dun. KU) — (Wolff.) Po vladni izjavi sta obe stranki desnice, ne da bi se identificirali z vlado, pripravljene, podpirati novo vlado. (Obe stranki desnice tvorijo junkerji, ter vse-nemci.)

LDU Berlin, 14. marca. Dun. KU) — Pogajanja med vlado in političnimi strankami se se razbila. Mesto zunanega ministra so ponudili generalu Winterfeldu in von Radewitzu. Oba sta odklonila ponudbo. Sedaj se baje vrše pogajanja s Helfferichom zaradi prevzetja tega ministrstva.

STALIŠČE DELAVSTVA. GENERALNA STAVKA.

Nasproti prevratu je zavzela nemška socialna demokracija enotno stališče. Združile so se vse tri socialistične skupine in v Frankfurtu izdale proglaš na proletariat, v katerem ga pozivljajo na najskrajnejši boj proti protirevoluciji, ki hoče dovesti nazaj Viljema in njegov režim. »Pustite delo!« — pravi oklic —. »Ovrite vse gospodarsko življenje, zaprite sapo vojaški diktaturi! Nobena parlamentarna roka se ne sme več ganiti! Splošna stavka na vsej črti!«

V Frankfurtu in Drazdanih se vrše velike delavske demonstracije.

BAVARCI PROTI NOVI VLADI.

Bavarska vlada je spozumno z deželnim zborom in vojaškim poveljstvom odklonila berlinsko diktaturo in izdala na ljudstvo proglaš, v katerem ga poziva na odločen odpor proti berlinskemu poizkusu in da naj se odredbam berlinskih vojaških in civilnih oblastnikov ne pokori. Bavarska ostane zvesta weimarski ustavi in ne priznava nobene nove državne vlade.

Bavarske vojaške čete so se proglašile za samostojne in so na razpolago bavarski vladi.

HINDENBURG PRVI PREDSEDNIK.

Pruske junkerske stranke kandidirajo Hindenburga za predsednika nemške republike. Hindenburg je kandidaturo sprejel.

KAJ OBLJUBUJE NOVA VLADA.

LDU Berlin, 13. marca. (Dun. KU) Wolffov urad poroča: Državni kancelar Katt je izdal razglas, v katerem pravi: Država in narod sta v veliki nevarnosti. Nemčija se brzo bliža popolnemu razsulu države in pravnega reda. Stiska je vedno hujša, lakota grozi. Korupcija, oduševstvo in zločini so vedno drznejši. Vlada, ki je brez moči, brez avtoritete in ki je zvezana s korupcijo, ne more odstraniti nevarnosti. Proč z vlado, v kateri je Erzberger vodilni duh. Ta vlada ne more ubraniti Nemčije boljševizmu. Nemčija se bo ubranila zunanega in notranjega poloma samo tedaj, ako ustvari močna državna oblast. Katere ideje naj nas pri tem vodijo? Nobena reakcija, temveč enotno ustvarjanje nemške države, vzpostavitev reda in svetosti prava, dolžnost in vest naj vlada ta v Nemčiji, vzpostavi naj se nemška čast in poštenost. Brez mandata vladajoča narodna skupščina hoče volitve proti ustavi zavleči do jeseni. Gospodstvaželjna strankarska vlada hoče narodu odrekati važno osnovno volilno pravico. Za rešitev Nemčije ne ostaja drugega, kakor vlada dela. Nova vlada ima nalogo, da izvrši mirovno pogodbo in varuje pri tem čast nemškega naroda in njegove življenske in delovne možnosti. Finančna in davčna samostojnost zveznih držav se na ustavni podlagi vzpostavlja. Vlada bo zavarovala vojna posojila ter uvedla odplačevanje. Da se obnovi država, se bo zemljiška posest na deželi in v mestu primerno obdavčila. Da bo zemljiška posest to mogla izvesti, se ji vrača svobodno gospodarstvo. Naloga vlade je, da preskrbi siromašnim slojem in namoščenem živilu po nizkih cenah. Stavko in sabotažo pa bo brezobzirno dušila. Stavka je izdajstvo naroda, domovine in bodočnosti. Vlada bo delavstvo v veliki meri pritegnila k sodelovanju pri gospodarski obnovi. Vlada ne bo vlada enostranskega kapitalizma, temveč hoče nemško delo obvarovati težke usode mednarodnega tlačanja po velikem kapitalu. Hoče izpopolnjevati zavarovanje, uredbo vojaških domov, varovati interese uradništva, svojcev padlih, zavarovati prostost cerkve ter vzpostaviti versko vzgojo. Poizkusi odpada od države se bodo sodili po prekem sodu kot veleizdaja. Vlada je močna dovolj, da ne bo začela svojega režima z aretacijami in drugimi nasilnimi naredbami. Vsak odpor proti novemu redu pa bo zločila brezobzirno. Nobenemu sloju ne bo dajala prednosti, niti na levo, niti na desno. Vlada pozna samo nemške državljane. Vsak nemški državljani, ki v tem težkem času da državi, kar je državnega, sme zapustiti vladi. Na koncu pravi: Vsakdo stori svojo dolžnost. Danes je delo največja dolžnost za vsakoogar. Nemčija naj bo pravstvena družba dela. Barve nemške republike so črna-bela-rdeča.

KAKO SE RAZVIJA REVOLUCIJA.

LDU Berlin, 13. marca. (Dun. KU) Državna pisarna poroča: Državna vlada je z državnim zborom (Reichstag) vred pobegnila. Čete so brez odpora vkorakale v Berlin in zasedle mesto. Tekla ni nobena kri, počil ni noben strel. Ne gre za nobeno reakcijo, za noben monarhističen puč. Obrekljive govorice pripovedujejo o zopetni uvedbi splošne vojaške službe in o vojnih nakanah vlade. Vlada želi mir zunaj in znotraj. Vlada se je jela z delavci razgovarjati zaradi novega položaja in hoče obljube glede miru, svobode in kruha izpremeniti iz praznih besed v dejanje.

LDU Berlin, 14. marca. Dun. KU) — Wolffov urad javlja: Kakor doznavamo, so tudi junonemški polki stopili na stran nove vlade. Dosedanji poveljnik je pobegnil. V Drazdanih se je tudi general Meier izrekel za novo vlado, nakar so voditelji prejšnje vlade Ebert, Noske in Bauer zapustili Drazdane in odpovali dalje proti jugu. Dospeli so baje v Stuttgart.

LDU Vratislava, 14. marca. (Dun. KU) Wolffov urad poroča: Poveljujoči general

Monarhistični prevrat na Nemškem.

Nemčija, nekdanj dežela železne discipline in reda, je postala nemiren ognjenik, ki vsak hip bruha novo lavo. Danes je ta dežela zopet prizorišče novega prevrata. Topot so nastopili monarhisti, ki so se že od prvega poveljnega prevrata pripravljali, da ob ugodni priliki upostavijo nemško cesarstvo.

ZA CESARSTVO.

Ze lani je polkovnik Bauer izjavil Američanu Wigendu: »Naš namen je, da zopet upostavimo nemško cesarstvo. Hindenburg bo predsednik v prehodni dobi, nato se izvrši ljudsko glasovanje o državnih oblikah; ako se narod izreče za monarhijo, kar se pač zgodi, bo zasedel prestol prestolonaslednik Friderik Viljem.« Da to niso bile prazne besede, pričajo dogodki, o katerih poročamo v naslednjem.

ZAROTA IN PREVROT.

Monarhisti so bili svojo akcijo naslonili in zgostili v baltiških četah. Ze lanske jeseni so nekateri listi opozar-

VI. armadnega voja von Friedburg je odstopil, ker je videl, da pristopajo čete in častniki na stran nove vlade.

LDU Berlin, 14. marca. (Dun. KU) — Med astopniki nove vlade in ententnimi komisijami v Berlinu so bili porazgovori, ki so imeli dober uspeh. Ententne komisije so baje izjavile, da se strinjajo z novo vlado. Organizacija za tehnično pomoč v sili zopet deluje v polnem obsegu; tudi vodovod zopet deluje.

LDU Berlin, 14. marca. (Dun. KU) — Iz verodostojnega vira se doznava, da so ukinili odredbe zaradi varnostnega zapora. V zaporu ostaneta samo Letit od centralne komunistične stranke in princ Joachim Albrecht. Vlada je izjavila, da ne namerava na nikakršen način cenzurirati časopise. V ponedeljek 15. t. m. smejo zopet iziti vsi časniki, tudi »Vorwärts« in »Freiheit«.

LDU Dunaj, 14. marca. (Dun. KU) — Avstrijski poslanik v Berlinu dr. Hartmann se odpelje danes iz Berlina v Draždane. Nekateri funkcionarji ostanejo v Berlinu zaradi varstva avstrijskih podanikov.

LDU Berlin, 14. marca. (Dun. KU) — Wolff.) Državni kancelar dr. Katt je imel danes pred zastopniki časopisov govor, v katerem je izjavil, da meni vlada, da je republika dejstvo, katero mora Nemčija priznati. Vlada da je uverjena, da hitri povratek k ustavnemu stanju omogoča mirno nadaljevanje dela. Zato hoče vlada, da se volitve izvedejo kar najprej.

LDU Berlin, 14. marca. (Dun. KU) — Kakor se poroča, se vsled koraka strank desnice namerava od merodajne strani, da se izvedejo volitve za državni zbor v prihodnjih 60 dneh.

Komunisti in kapitalisti.

Na Slovenskem je v socialističnem taboru završal boj med komunisti in desničarji. Z drugimi besedami Golouh očita Kristanu, da se je zvezal s kapitalisti ter s tem izdal delavsko stvar. Komunisti so se postavili — po dolgem času sicer — na stališče, ki smo je zavzemali v boju proti socialni demokraciji ves čas že mi, da ni prav, ako se zastopniki delavstva družijo z zastopniki najhujšega kapitalizma. Ti so pri nas demokraciji.

Danes pa lahko Kristan triumfira, slavi zmago. Komaj se je med slovenskim socialističnim proletariatom razgibalo, komaj so se začele ločiti vrste socialističnega delavstva v desne in leve, pa prihaja iz Hrvaške vest, ki utegne z vso silo vplivati na socialistično delavstvo.

Na Hrvaškem imajo med delavstvom pretežno večino komunisti. Socialni demokratje Kristanove ali Koračeve barve se morejo težko kje pokazati. Tako pri sedanjih občinskih volitvah v Hrvatski silijo na površje komunisti. V Osijeku so dobili celo polovico občinskih svetnikov. Volili bi bili tedaj lahko župana iz svoje srede ter prevzeli v svoje roke obč. upravo. To se pa ni zgodilo. Komunisti so se — kakor socialisti sploh — zbaljali odgovornosti. Bolje je namreč sedeti v opoziciji ko pa delati. Zato so šli ter se zvezali s kapitalisti-demokrati. Demokrati so pri občinskih volitvah v Osijeku dobili 2 zastopnika. S to propalo kapitalistično stranko so se torej zvezali komunisti ter sklenili, da izvolijo za župana demokrata Aksmana. Ta mož je kandidiral kot voditelj kapitalistov. In prav njega bodo komunisti volili za župana.

Če smo doslej kaj dali na čisto načelnost komunistov, nam je po osjeških dogodkih omajano tudi zaupanje v njihovo načelnost. Socialistično delavstvo je zopet za eno prevaro bogatejše. Kristan zmaguje med komunisti.

Stvar socialističnega delavstva in njegovega razuma pa je, kedaj končno izpregleda prevaro od desne in leve.

Ljudstvo je lačno.

Medtem ko v Belemgradu klika kapitalističnih podreptnikov, ki se nazivljejo demokraci, z obstrukcijo vsako delo parlamenta preprečuje, pa ljudstvo doma trpi pomanjkanje. Dokler je vlada demokratov in socialistov sedela v Belemgradu, se je izvozničarjem in drugim podobnim kapitalistom dobro godilo. Z izvoznici in sekvestri in drugimi podobnimi dobrotami so bogateli posamezniki, ljudstvo pa je propadalo gospodarsko. Ko je nastopila sedanja vlada, smo upali, da bo vsega konec in da se ljudstvo oddahne od zla, ki ga je trlo pod vlado demokratov in socialistov. Toda kapitalistična gospoda noče še odnehati. Z nasilno in hrupno obstrukcijo hoče preprečiti delo parlamenta ter tako vreči sedanjo vlado. Sila pa pritiska ljudstvo vedno hujše.

Pretekli teden je predsednik deželne vlade za Slovenijo izdal ukaz vsem železniškim postajam, da takoj ustavijo vse transporte žita, moke in drugih živil, ki so namenjeni v druge države. Naročil je, da se vsa živila dajo takoj na razpolago prehranjevalnemu oddelku za Slovenijo. V te-

ku zadnjih dni je bilo zaplenjenih na podlagi te odredbe že več transportov, ki jih bo prehranjevalni urad razdelil. Nemško-avstrijski urad za nakupovanje živeža v Zagrebu je proti tej odredbi dr. Brejca brzojavno protestiral. Dr. Brejce je ta protest odklonil z utemeljitvijo, da ne pusti izvoziti nobenega transporta več v tujino, dokler bodo v Sloveniji tako težke prehranjevalne razmere kakor so sedaj.

Nekaj dni kasneje pa je finančno ministrstvo brzojavno sporočilo, da ne sme noben transport z živili več čez mejo. Vsled tega se ne izdajajo nobene izvozne več. S tem je gospodarstvo izvoznice končano. Hrana ostane doma in ljudstvu bi je ne bilo treba stradati.

Vse ljudstvo je z največjim navdušenjem pozdravilo te odredbe nove vlade v boju proti dražnji in pomanjkanju. Toda ti ljudje, ki so pod vlado demokratov bogateli od izvoznice ne morejo pozabiti na zlate lepe čase, ki so jih doživljali demokratski kapitalisti pod prejšnjo vlado. Zato razumemo sedaj njihov boj proti sedanji vladi, zato nam je umljiva sedanja demokratska obstrukcija v parlamentu.

Če bi se posrečilo bankirski kliku, da vrže sedanjo vlado, pride zopet do izvoznice ter zavleče volilni zakon ter volitve. Nobene stvari se namreč ta gospoda tako ne boji kot volitev.

Če pride še enkrat demokratska klika na površje, bo ljudstvo lahko še bolj pripenjalo svoje pasove na lačne želodce. Prepričani smo, da od tega ne pride. Ampak ljudstvo ima priliko, da spozna vso nevarnost, ki nam preti od stranke, katera je povsod med ljudstvom dogospodarila, ki uživa ugled le v krogih velikega kapitala. Ljudstvo pa je lačno in čaka dejanj. Zato se ne igrajte z njim!

POGAJANJA V BELEMGRADU.

LDU Beligrad, 14. marca. »Politika« piše: Predsednik udruženja poslancev zunaj strank dr. Smolaka je prejel večeraj pismeni odgovor ministrskega predsednika Protiča na svoj poziv glede pogajanj za koncentracijsko vlado. V tem pismu sprejema parlamentarna zajednica v glavnem dr. Smolakov pogoje ter se bodo pogajanja danes nadaljevala. Večerašnja ostra razprava, ki so jo vladne stranke smatrale za obstrukcijo ne samo proti vladi, temveč tudi proti parlamentu, je povzročila v njihovih vrstah precejšnje nezaupanje v pogajanja. Danes pa je upanje večje, da se bo dosegel uspeh. Odgovor g. Protiča se glasi: Načelniki strank parlamentarne zajednice so sklenili, da se predlog g. doktorja sprejme. Ministrski predsednik Protič se pooblašča, da obvesti dr. Smolako in da zahteva obvestitev pokrajinskih vlad. Tako je g. Protič napisal pismo, v katerem se z dr. Smolako strinja v načelu in metodi za dosego sporazuma. Parlamentarna zajednica pristaja torej na vse pogoje g. dr. Smolake.

Politične novice.

+ **Prazni očitki.** »Narod« je priobčil članek, v katerem očita deželnemu predsedniku dr. Brejcu, da ni pravi Jugoslovčan, ker da se je izrekel proti centralizmu in zagovarjal samoupravo pokrajin. To si trga »Narod« očitati kot krivico danes, ko je centralizem samega sebe obsodil in zadel in ni med nami niti enega poštenega in treznega človeka več, ki ne bi bil sprevidel, da je centralizem za našo državo nesreča in izguba. Zato je zbudil zadnji govor ministra Ribarca v narodnem predstavništvu toliko viharnega odobravanja. Ribarac je zavrnil očitke, da so Hrvati, ki hočejo samoupravo, separatisti in rekel: »Narodnega edinstva si ne mislim tako, da bi uničevali plemske posebnosti in zgovin. spomenike Srbov, Hrvatov in Slovencev, ampak tako, da medsebojno spoštujemo vse, kar navdušuje vsako posamezno pleme troimenega naroda. Kar tiče posebej Srbov, bodo oni lepše častili spomin padlih mučnikov s tem, da jugoslovanski narod trajno osvobode, nego s tem da ga zatirajo.« Ali je Ribarac tudi avstrijanec?

+ **»Ne, sodrug, samo teorija, ampak praktično delo nas bo rešilo!«** — uči »Naprej« komunisti. Komunisti so teoretiki, ker uče socialistično načelnost. To so seveda v praksi že izdali, ko so se v Osijeku zvezali s kapitalisti. Praktično delo pa uče socialistični desničarji okrog »Napreja«. Ti so bili namreč tako praktični, da imajo danes vse, vile in denar — samo političnega ugleda nimajo nikjer.

+ **Rdeči ministrijalci** v »Napreju« pišejo, da »velika večina delavstva je mnenja, da se vstopi v vlado, ako je koristno za delavstvo, ako pa ni, pa ne.« To je imenitna misel. Ker je za Kristana bilo koristno je vstopil. Če bi mogel, bi vstopil zopet. Saj to je koristno zanj. Čemu se neki zaganjajo vanj! Zakaj pa Golouh ni vstopil? Kristan je napravil napako, da ni še Golouha poklical v vlado, pa bi bil mir in Kristanu bi se ne bilo primerilo, da so ga

vrgli ven. Tako socialisti vlečejo delavstvo za nos.

+ **»Razkola med proletarijatom ni«** — uči sobotni »Naprej«. Radovedni smo, kdo to verjame. Pa še prav pošteno so se razklali med seboj levi in desni socialisti. Če »Naprej« ne verjame, naj vpraša g. Kristana, kako so ga razklali komunisti v Šiški. Še kravato je Kristanu neki komunist in sodrug »ukradel« — kakor »Naprej« sam poroča. Pa pravijo sedaj, da ni razkola!

Dnevne novice.

— **Zadružna šola v Belgradu.** Glavna Zadružna zveza v kraljestvu SHS priredi letos v Belgradu dvamesečni zadružni tečaj za zadružne revizorje in organizatorje.

— **Dulce est pro patria mori.** Ako greš med 8. in 9. uro dopoldan po cesti, ki vodi od pokopališča v mesto, srečaš skoro sleherni dan star, zamazan, z blatom oskropljen mrtvaški voz, v katerega je vpreženih dvoje lisastih kljuset. Na kozlu voznik v stari razdrapani uniformi in v vozu mrlič — jugoslovanski vojak. Nikakega križa, nobenega duhovna, nobenega spremstva — voz z mrličem in hlapcem, to je cel pogreb. — Seveda mrlič ni častnik, ampak revež-prostak. — Ako umre častnik, se spravi skupaj vsakovrsten pomp. — Godba, štiri-vprežni-gala-mrličski voz, špalir ob vozu, častne kompanije, spremstvo častništva, venci itd. — Na grobu seveda še govorance in nato častne salve iz pušk ali celo iz topov. — Videli smo že tudi pogreb, kjer je celo črno odet konj delal parado. — Seveda to ni bil pogreb reveža-prostaka... Človek se nehotе vpraša ali smo v demokraciji ali ne. — Z ozirom na pieteto do mrtvih, bi svetovali vojaški oblasti, da preskrbi tudi vojakom-prostakom dostojen, jugoslovanskega vojaka vreden vojaški pogreb, ker sedanji način pokopavanja je škandalozen, ter se pred tuji po vsej pravici lahko sramujemo, da tako malo spoštujemo svoje junake-borce. — Zares* sladko je umreti za domovino...

— **Za ruskega kozula** na Hrvaškem in v Slavoniji — razen Srema — je imenovan g. Ferkman v Zagrebu.

— **Profesor krčmar.** Soproga nekega splitskega profesorja je na občinski svet vložila prošnjo za podelitev krčmarske koncesije z vtemeljitvijo, da družina nikakor ne more izhajati s službenimi dohodki svojega roditelja.

— **Vlom na pošti v št. Vidu pri Stični.** V noči 10. na 11. t. m. so dosedaj neznanji vlomilci vlomili skozi okno v poštni urad v št. Vid. Vlomilci niso imeli sreče, dobili so le 6 K v gotovini. Pač so se lotili blagajne, a jim ni bila sreča lila. Bili so prepodeni ali pa so imeli premalo zato pripravnega tatinskega orodja, ker so odšli praznih rok. Najbrže jim je bilo le za denar, ker je imela gospa poštarica v sobi poštne urada veliko različne obleke v omari, a so pustili vse v miru. V tukajšnji okolici se pojavljajo zadnji čas drzni vlomilci. Vse kaže, da mora biti neka dobro organizirana tatinska družba, katera napravlja strah prebivalcem. Gotovo bi bilo umestnejše, da bi se fantje bolj brigali za javno varnost in mir, kakor pa razgrajali cele noči in pobijali okna mirnim ljudem. Marsikatera tatvina bi se na ta način preprečila.

— **Valute na zagrebški borzi, 13. marca.** Angleški funti 155 dinarjev, francoski franki (100) 315 dinarjev, italijanske lire (100) 223 dinarjev, dolarji 37.30 dinarjev; nemške marke (100) 62.50 dinarjev; rumunski lei (100) 62.50, bolgarski lei (100) 56 dinarjev; čehoslovaške krone 52, avstrijske krone 17 dinarjev.

— **Valute na zagrebški borzi dne 13. marca:** dolarji (100) 14.800 K; avstrijske krone (100) 63 K; carski rublji (100) 204 K; češkoslov. krone (100) 193 K; 20 kronski zlati 550 K; francoski franki (100) 1130 K; nemške marke (100) 240 K; rum. lei (100) 240 K; italijanske lire (100) 840 K; — Valute na belgrajski borzi: 20 dinarski zlati (1) 23 dinarjev; francoski franki (100) 295 dinarjev; italijanske lire (100) 210 dinarjev; ameriški dolarji (1) 36.70 dinarjev; rumunski lei (100) 61.75 dinarjev; nemške marke (100) 60 dinarjev; češkoslovaške krone (100) 47.50 dinarjev; avstrijske krone (100) 15 dinarjev; švicarski franki (100) 610 dinarjev.

— **Valute na zagrebški borzi dne 13. marca:** dolarji (100) 14.800 K; avstrijske krone (100) 63 K; carski rublji (100) 204 K; češkoslov. krone (100) 193 K; 20 kronski zlati 550 K; francoski franki (100) 1130 K; nemške marke (100) 240 K; rum. lei (100) 240 K; italijanske lire (100) 840 K; — Valute na belgrajski borzi: 20 dinarski zlati (1) 23 dinarjev; francoski franki (100) 295 dinarjev; italijanske lire (100) 210 dinarjev; ameriški dolarji (1) 36.70 dinarjev; rumunski lei (100) 61.75 dinarjev; nemške marke (100) 60 dinarjev; češkoslovaške krone (100) 47.50 dinarjev; avstrijske krone (100) 15 dinarjev; švicarski franki (100) 610 dinarjev.

— **Valute na zagrebški borzi, 13. marca.** Angleški funti 155 dinarjev, francoski franki (100) 315 dinarjev, italijanske lire (100) 223 dinarjev, dolarji 37.30 dinarjev; nemške marke (100) 62.50 dinarjev; rumunski lei (100) 62.50, bolgarski lei (100) 56 dinarjev; čehoslovaške krone 52, avstrijske krone 17 dinarjev.

— **Valute na zagrebški borzi dne 13. marca:** dolarji (100) 14.800 K; avstrijske krone (100) 63 K; carski rublji (100) 204 K; češkoslov. krone (100) 193 K; 20 kronski zlati 550 K; francoski franki (100) 1130 K; nemške marke (100) 240 K; rum. lei (100) 240 K; italijanske lire (100) 840 K; — Valute na belgrajski borzi: 20 dinarski zlati (1) 23 dinarjev; francoski franki (100) 295 dinarjev; italijanske lire (100) 210 dinarjev; ameriški dolarji (1) 36.70 dinarjev; rumunski lei (100) 61.75 dinarjev; nemške marke (100) 60 dinarjev; češkoslovaške krone (100) 47.50 dinarjev; avstrijske krone (100) 15 dinarjev; švicarski franki (100) 610 dinarjev.

— **Valute na zagrebški borzi, 13. marca.** Angleški funti 155 dinarjev, francoski franki (100) 315 dinarjev, italijanske lire (100) 223 dinarjev, dolarji 37.30 dinarjev; nemške marke (100) 62.50 dinarjev; rumunski lei (100) 62.50, bolgarski lei (100) 56 dinarjev; čehoslovaške krone 52, avstrijske krone 17 dinarjev.

— **Valute na zagrebški borzi, 13. marca:** dolarji (100) 14.800 K; avstrijske krone (100) 63 K; carski rublji (100) 204 K; češkoslov. krone (100) 193 K; 20 kronski zlati 550 K; francoski franki (100) 1130 K; nemške marke (100) 240 K; rum. lei (100) 240 K; italijanske lire (100) 840 K; — Valute na belgrajski borzi: 20 dinarski zlati (1) 23 dinarjev; francoski franki (100) 295 dinarjev; italijanske lire (100) 210 dinarjev; ameriški dolarji (1) 36.70 dinarjev; rumunski lei (100) 61.75 dinarjev; nemške marke (100) 60 dinarjev; češkoslovaške krone (100) 47.50 dinarjev; avstrijske krone (100) 15 dinarjev; švicarski franki (100) 610 dinarjev.

Ljubljanske novice.

lj **Kardinal Dubois.** Včeraj zjutraj je dospel kardinal Dubois v Ljubljano. Zjutraj ob pol 7. so ga sprejeli na kolodvoru: knezoškof dr. Jeglič, predsednik dr. Brejce, župan dr. Tavčar, vojaški zastopniki ter odposlanstva organizacij. Ob 10 uri je pontificiral kardinal v stolnici ob ogromni udeležbi ljudstva. Imel je pri tej priliki nagovor v francoskem jeziku, ki ga je tolmačil knezoškof dr. Jeglič. Po sv. maši je ob pol 12. sprejel zastopnike kršč. soc. organizacij. Sprejel je tudi zastopstvo kršč. socialnega delavstva, ki je kardinalu izrazilo pozdrav kršč. soc. delav-

stva s prošnjo, naj ta pozdrav izroči krščanskim delavskim organizacijam med Francozi. Popoldne je kardinal z obilnim spremstvom prisostvoval pozdravni akademiji v Unionu. Pozdravne govore sta govorila prof. Gruđen v francoskem in Jože Pirc v slovenskem jeziku. Pevski zbor »Ljubljane« je pel srbske, hrvatske in slovenske pesmi. Člani, članice ter naraščaj Orla je nastopil z več vajami. Kardinal, ki je dvakrat govoril, se je zahvaljeval za lepo prireditve, ki mu je zelo ugajala in ki jo smatra za počaščenje francoskega ljudstva. Danes se je kardinal odpeljal v Rim.

lj **Seja predsedstva O. Z.** se vrši danes ob pol 8. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni I. nadstropje. Prosim točne udeležbe. — Predsednik. (K)

lj **Mrak, dramo** v treh dejanjih, ki jo je spisal Peter Petrovič, bodo vprizorili na Ljudskem odru v sredo ob pol osmi uri zvečer. Drama je eno najlepših Petrovičevih del. Glavno vlogo igra g. Milan Skrbinek, ki vodi tudi režijo igre. Vstopnice se dobijo že od danes naprej v predprodaji v trafiki gospe Modiceve v Kopitarjevi ulici in v prodajalni »Nove založbe« na Kongresnem trgu. Mladini pod 16. letom vstop ni dovoljen.

lj **Kdor pogreša že rabljeno kompletno konjsko opremo,** naj se zglaš v stražnici pri policijskem ravateljstvu. Dne 10. t. m. ob 22. uri je namreč državni varnostni stražnik Anton Legiša ustavil nekega moža, kateri je nosil nahrbtnik; mož je stražniku po nerazsvetljeni Cojzovi cesti ušel, pri tem pa je vrغل proč nahrbtnik, v katerem je bila konjska oprema.

lj **Ker je prodajala liter mleka po 5 K.** je obsodil g. svetnik Kerševan Franciško Tomšič na 1000 kron globe in v 14 dnevni zapor.

lj **Vlomleno je bilo v sobo krojaškega** delovodja v belgijski vojašnici. Vlomilci so odnesli vojaške obleke in podloge v vrednosti 6000 — 7000 kron.

lj **Tatvina v šoli.** Na hodniku šole pri sv. Jakobu je bila ukradena v soboto pe-lerina, katera se je kmalu na to prodala na Starem trgu.

lj **Pocestni rop.** Dva moška sta v soboto dopoldne v Stritarjevi ulici sunila gospo Marijo Modicevo, ko se je gospa zavedla, je videla, da ji je bila ukradena listnica, v kateri je imela 5000 kron.

Razne novice.

r **Pomanjkanje stanovanj.** V Parizu so našli človeka, ki je spal v Loure-ju. Ohodčili so ga, da je tat; tedaj je segel v žep in izvilkel listnico, v kateri se je nahajalo 35.000 frankov, ter je dokazal, da je denar njegova last. Stražnik ga je tedaj izpustil in mu zabičal, da ne sme več spati na klopi v Loure-ju. »Kje pa naj spim,« mu je dejal ta, »če pa v celem mestu ne morem dobiti stanovanja.« Evo, kam nas pripelje pomanjkanje stanovanj.

r **Kako se lahko postane bogat.** Nek mažarski ciganski primas, ki je v Ameriki zaslužil mnogo denarja, je zopet ubožel vsled vojne. Ko se je odločil, da se vrne v domovino, mu je ostala samo vsota za prevoz in tisoč dolarjev. Ko je prišel na Francosko, je dobil za svoje dolarje več tisoč frankov. Ko je prišel v Nemčijo, je dobil za svoje franke 80.000 mark. Htel je preko avstrijske meje dobiti za marke nad četrt milijona kron. Ko je dospel v komunistično Mažarsko, je bil najbogateši človek in se je oženil z neko grfico.

r **Velik sneg v Sv. deželi.** Angleški listi poročajo, da je padel sredi februarja letos v Palestini silen sneg. V Jeruzalemu je ležal meter visoko. Družine, ki stanujejo v nizkih hišicah, so morali reševati izpod snega. Več hiš in eno kino gledišče se je podrla, o čemer so zgubile življenje 4 osebe. Sneg je podrl tudi znamenito starodavno drevo »El Blutmi«, na katerega so poprej obešali na smrt obsojene. O tem drevesu je velela pripovedka, da bo razpadlo turško cesarstvo tedaj, ko se bo podrla to drevo. Turki so ga bili zvezali z močnimi obroči in mu podprli veje. Kljub temu ga je letošnji sneg zrušil. Podrlo se je tudi veliko drugih starih dreves v vrtu Gethsemane. V Jeruzalemu ni bilo takega snega od leta 1860.

Aprovizacija.

a **Sladkor na izkaznice št. 8** prodaja trvdka Čermak & Val, Vodnikov trg.

Narodno gledišče.

Opera.

15. marca, ponedeljek: Zaprtó.

Drama.

15. marca, ponedeljek: »Beneški trgovec«. Abon. D.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.